

Kazimierz Godłowski

Jakuszowice, gm. Kazimierza Wielka, woj. kieleckie. Stanowisko 2

Informator Archeologiczny : badania 17, 122-123

1983

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

- 35 obiektów kultury łuszyckiej /11 jam, 24 dołki postępowe/ oraz mniej licznych w tej strefie stanowiska,
 - ponad 410 obiektów reprezentujących osadnictwo kultury przeworskiej z okresów późnołateńskiego i północno-wschodniego. Z wcześniejszego późnołateńskiego etapu zasiedlenie odznacza "miniaturowe" sanktuarium /analogia do badanego w 1979 roku/ złożone z kilku elementów: płytkiego, nieokowatego zagłębienia o rozmiarach ok. 300 x 250 cm, 4 pochówków zwierzęcych i 2 palenisk, Obiekty stadium północno-wschodniego są zróżnicowane funkcjonalnie:
 - 13 półziemiankowych budowli mieszkalnych o różnej konstrukcji i parametrach wielkościowych
 - ponad 20 obiektów o charakterze gospodarczo-magazyńowym i produkcyjnym /paleniska, wędzarnie, piwnice, studnia/ oraz kolejna stodoła - spichlerz /budowla ziemna na planie trapezu o wymiarach 600/500 x 320 cm/, 2 obiekty służące do suszenia zboża, znane w literaturze etnograficznej pod nazwą osied,
 - ok. 360 dołków postępowych tworzących często regularne układy - pozostałości budowli ziemnych.Wymienione obiekty stanowią uzupełnienie dla wspomnianych 3 rozległych przestrzennie układów osadniczych typu osied - okolicowego.
- W materiale źródłowym występująca w znacznie mniejszej, niż w latach poprzednich ilość poza ceramiką i kośćmi na uwagę zasługują: grudki bursztynu, kilka grzebieni trójwarstwowych, fragmenty naczyń importowanych i typu "Krausengefässe" oraz klanerka szwaba.
- Materiały przechowywane będą w Instytucie Prahistorii UAM.
- Badania będą kontynuowane.

INOWROCŁAW
woj. bydgoskie
Stacjonalne 100

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
Instytut Prahistorii
w Poznaniu

Badania prowadził zespół pod kierownictwem
doc.dr. habil. Aleksandry Cofta-Broniewskiej. Finansował
Urząd Wojewódzki w Bydgoszczy. Trzeci sezon badań.
Osada kultury przeworskiej.

Kontynuowano rozpoznawanie osiedla i zbadano powierzchnię ok. 520 m². W jej obrębie odkryto 2 budynki półziemiankowe, 2 paleniska oraz kilka dołków postępowych. Obie półziemianki zagłębione były stosunkowo płytko w warstwę próchniczą, skutkiem czego zachowały się tylko ich dolne partie. Półziemianka oznaczona nr 33 składała się z 3 osłonek, wewnątrz poza paleniskiem wystąpiło - w różnym stanie zachowania - kilka pochówków zwierzęcych /psy?/.

W materiale źródłowym poza ceramiką i kośćmi zarejestrowano m.in. fragment przedmiotu z blachy brązowej zdobiony smażką, fragment grzebienia rogowego trójwarstwowego i grudki bursztynu. Materiały przechowywane będą w Instytucie Prahistorii UAM.

Planowana jest kontynuacja badań.

JAKUSZOWICE, gm. Kazimierza Wielka
woj. kieleckie
Stanowisko 2

Uniwersytet Jagielloński
Instytut Archeologii

Badania prowadził prof. dr. habil. Kazimierz Godłowski.
Finansował WDAK w Kielcach i UJ. Drugi sezon badań.
Osada kultury trójmiejskiej i przeworskiej. Ślady osadnictwa wczesnośredniowiecznego i średniowiecznego.

Przebadano całkowicie obszar 50 m², na którym ekplorację rozpoczęto w r. 1982 oraz rozpoczęto badania dalszych 100 m², na którym ze względu na grubość nawarstwienia nie osiągnięto końca. W przebadanej całkowicie partii wykopy grubość warstwy kulturowej wynosi ok. 2 m, a poza nią występują obiekty sięgające do głębokości przeszło 3 m. Stwierdzono występowanie regularnej

strwy, gra. i1 pionowej nawastwid a okresu północnyrnyskiego, wszechornyskiego, litańskieo i kultury trzooinieckiej. Wyeksplorowano też w całości lub częściowo 42 wyodrębnione obiekty osadnicze.

Najnie intensywnie i zapewne długotrwałe było osadnictwo kultury trzooinieckiej, z którą związana jest warstwa kulturowa i 23 jany. Materiały ruchome stanowi ceramika oraz wyroby kościane i kamienna. Wczesną fazę osadnictwa kultury przeworskiej reprezentują m. in. naczynia ceramiczne warstwa kulturowa z osadnikami z młodszego okresu przedrzyrnyskiego. Znalaziono tu również żelazną zapinkę, być może dekany W. Nieznane fragmenty łocznoej ceramiki kultury litańskiej oraz fragment ucha naczynia zdobionego plastycznym wyobrażeniem zoo - lub antropomorficznym nąjąoyo analogie we wczesno-litańskich materiałach z obszarów naddunajskich. Wśród niezbyt licznych materiałów wszechornyskich wystąpiło srebro, prowincjonalnoryrnyska zapinka szlifona do typu Anoussa.

Szczególne bogactwa materiałów oznaczają się nawaerstwienia z okresu północnyrnyskiego, których większość wynosi przeciętnie ok. 1 m. Odkryto też 17, przeważnie zagłębionych w warstwie kulturowej, obiektów z tego okresu, m. in. dolną część pieca gamoarskiego zamkniętego w przegrodę oraz 5 przypuszczalne ślady budynków, zapewne o przeznaczeniu produkcyjnym. W obrębie dwóch z nich /nr 5 i 16/ stwierdzono najwcześniejsze znaleziska wiążące się z produkcją metalurgiczną. Są to żużle metalu kolorowych, ułamek tygielków, m. in. z przywartymi pozostałościami brązu i kropelka złota, półfabrykaty /m. in. niedokończony kołec sprzączki/ oraz odpady produkcyjne i fragmenty używanych wódmie jako surowiec przedmiotów z brązu i srebra. Obok bardzo dużej ilości ceramiki wykonanej na kole i ręcznie, znalaziono liczne przedmioty metalowe, w tym kilka fragmentów fibul VI grupy Ålmgrena, brązową fibulę tarozową nieokreślonego typu, prostokątną sprzączkę żelazną, brązowy wisiorok toporkowaty, 3 noże, grocik strzałki, fragmenty okład wieader, być może ułamek posrebrzanego lusterka i in. Znalaziono też kilkanaście paciorków ze szkła /w tym 1 szklakowy/, bursztynu i gliny, grodki surowego bursztynu, amulany kamię do gry, kilka ułameków naczyń oraz dalszych 5 monet rzyrnyskich /5 znalaziono w r. 1962/; denary Trajana, Hadriana i Marka Aureliusza, a także 2 naśladowictwa denarów z II w. - tzw. subaeraty - wszystkie odkryte w warstwach północnyrnyskich. Tegoroczne badania potwierdziły przypuszczenie, że końcowa faza osady kultury przeworskiej w Jakuszowicach odpowiada odkrytemu w pobliżu "książęcemu" grobowi z I połowy V w.

W górnych partiach nawastwid z okresu północnyrnyskiego znalaziono też niewielką ilość ceramiki wszechornedniowiecznej i średniowiecznej oraz denar koronny Władysława Jagiełły.

Badania będą kontynuowane.

JAROSŁAW
woj. przemyskie
Stanowisko "opactwo benedyktynek"

patrz późne średniowiecze

JAZÓW, gm. Cubin
woj. zielonogórskie
Stanowisko 5

Polska Akademia Nauk
Instytut Historii Kultury Materialnej
Zakład Archeologii Nadodrza
we Wrocławiu

Badania prowadził doc.dr habil. Grzegorz Domadski
Finansował IHKM, Trzeci sezon badań. Osady z okresu
wpływu rzyrnyskich.

Przebadano 11,8 ara. łącznie na tym stanowisku 33,6 ara. Odsłonięto zgodnie z planem badawczym północną część osady, ce w powiązaniu z wynikami prac z lat ubiegłych doprowadziła do określenia zasięgu osady od strony wschodniej, północnej i zachodniej. Odkryto dwa ślady budynków zagłębionych o wymiarach 3,25 x 4,15 m i 3,2 x 3,9 m, oraz dwóch budynków słupowych o charakterystycznym dla kultury luboszyńskiej kształcie, z jedną krótszą ścianą półokrągłą. Pierwszy z nich miał wymiary 5 x 10,5 m, drugi natomiast, poza sąsiednią konstrukcją 9,5 x 11,5 m miał przedścionek 1,5 x 3 m. o łącznej powierzchni około 126 m². Jego położenie na skraju osady w pewnym oddaleniu od pozostałych obiektów może sugerować przeznaczenie ogólnospołeczne.